

DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Ludendorff redivivus

Nu credem în metempsihoză. Nici în pricolici. Recunoaștem însă că există, în lumea sufletească, fenomene pentru care nu avem explicații. — Un caz proaspăt din această categorie.

Ludendorff a murit în toată regula. A reapărut însă de curând, viu și sănătos. Nu militarul, șeful de stat major etc., ci ultima ipostază pământeană a lui: apostolul, întemeietorul de religie nouă, nazistă. Vă veți mira, de sigur. Poate nu veți să credeți. Ce veți zice însă când veți afla că noua încarnare a răposatului mesia nazist se găsește tocmai la noi. Creștin în lege. Prot. Profesor universitar. Mâncător de catolici! — Ați ghicit, de sigur: îl chiamă O. Ghibu. — După această informație de necrezut, vă rugăm să deschideți revista „Cele trei Crișuri” (Martie-April 1938), unde îl puteți vedea în chip (e fotogenic!) și isădit sub un articol apocaliptic. Se arată aci, mai întâi, că nația noastră se băsește la marginea normantului. De ce? Fiindcă satele noastre continuă să trăiască din vechea credință creștină, care însă nu mai are nici o putere asupra ordinelor. Se naște astfel o prăpastie fatală în sânul neamului. De aci până la moartea națională nu e decât un pas. Ce-i de făcut? Pe orășeni nu-i mai putem întoarce la învechita credință creștinească, în care nu mai cred. Trebuie să-le dăm totuși o religie. Una superioară, în care să se poată reface unitatea sufletească a neamului întreg, a domnilor și a țărănilor de pretutindeni. — Dar mai bine să-i dăm cuvântul, ca însuși să mărturisească despre noua lege:

„Dar reparația nu se poate concepe prin o revelație adlitteram la vechea situație tradițională a Bisericii, ci prin o reformă a acesteia, — reformă, care păstrând bazele vechi, să clădească și ceea ce-i trebuie societății de astăzi și ceea ce-i cere misiunea istorică a neamului nostru. Ne trebuie în România nouă o Biserică românească nouă, altfel rămânem încetul cu încetul, cu totul fără Biserică.

Biserica cea nouă românească trebuie să fie una; ea trebuie să elimineze din doctrina și din practica ei întreg balastul devenit anacronic și inutil și să se inspire din idealurile noastre cele mai înalte pe cari le-a conceput dealungul istoriei sale poporul român, — idealuri cari să poată fi întregite și în idealul general uman. Divinitatea concepută de geniul românesc de astăzi, nu trebuie să fie literatură didactică cu divinitatea din epocile anterioare, ea trebuie să fie numai în armonie cu ideea mare a divinității și cu ceea ce simte ca o necesitate superioară, sufletul poporului nostru, care trebuie să tindă necontenit pentru contopirea sa cu divinitatea.

Ne trebuie o Biserică nouă, care să ne întărească și să ne cimenteze sufletul individual, social și național, punându-l de acord și cu umanitatea — Bisericii noi prin duh și prin personalități mari, a căror viață să fie o permanentă jertfă, — nu prin legi, statute, funcții și salarii, cu sau fără curbe.”

Ei, ai înțeles acum slăvită nație românească? Cu doctrina și practica ta religioasă tradițională, nu mai merge. E un balast anacronic și inutil. Ne trebuie o biserică și o religie nouă, care să se inspire — nu din profeți și din evanghelii, nu dela Hristos și dela apostoli — ci din idealurile concepute dealungul veacurilor de geniul nostru național. Nu ne mai trebuie „divinitatea din epocile anterioare”, ci numai o idee mare a divinității, așa cum rezultă ea din necesitățile actuale ale sufletului românesc. — Nu mai continuăm. Și nu comentăm. La noua ipostază a dlui Ghibu nu se poate spune decât: *difficile est satiram non scriberet!* Ne aduce însă aminte și de titlul unei cărți a lui Ovidiu: *metamorfozele*. D. Ghibu a

Probleme arzătoare

Un Purpurat Roman care ne cunoaște, despre ceea ce ne mai lipsește

(+). Sângele apă nu se face și fratele-i tot frate, fie că te laudă, fie că te dojenește. Cuvintele lui pornesc totdeauna din inimă caldă, plină de iubire și gândul lui e totdeauna sincer și desinteresat: vrea să te vadă mereu urcându-te spre mai bine. Și cu cât un atare frate sfetnic este el însuși mai luminat și e mai bogat miruit cu mirul celor aleși, cu atât mai vărtos trebuie să iai în seamă sfaturile lui, mulțumind ceriului pentru deosebita purtare de grijă de care te-a învrednicit.

Noi Românii uniți cu Roma vârhovnicului Petre am avut de atâteaori fericirea să constatăm că avem în largul lumii latine mulți și valoroși frați întru latinitate și credință romană. Și putem spune că această constatare a noastră a răzimat în toată vremea pe fapte grăitoare, nu pe dorințe vagi, meșteșugit ticluite și patetic perorate la te mlri ce intruniri, de ochii lumii. Pieteladei fraților cu cari suntem în drept să ne mândrim și a cărui povește luminate caută, pentru atâtea și atâtea motive, să ne slujască de îndreptar, i-se alătură și ilustra figură a Em. Sale *Eugeniu Tisserant*, purpuratul roman care-l totodată și secretar al Congregației pentru Biserică Răsăritului. Cetitorii noștri îl cunosc de când cu călătoria-i de anul trecut prin Ardeal și Vechiul Regat. Prinț al Bisericii lui Hristos, savant consumat și mare prieten al Românilor, alături de cari a și sângerat în războiul mondial, strălucitul oaspe din vara trecută, după ce ne-a studiat temeinic și cu drag istoria neamului, a venit să ne cunoască și de visu, la noi acasă, ca să ne poată îndrăgi apoi cu atât mai mult și să ne poată fi cu atât mai de folos dela locul înalt pe care-l ocupă.

Despre ceea ce, între multe altele știute de mai puțin, a dat și o dovadă cu răsunet în largul lumii prin cel ce erau înșși mărturii și prin publicitatea ce i-s'a făcut în presa catolică mondială în urma celor apărute în „*Osservatore Romano*” (4—5. 4. 38), semioficiosul Vaticanului. La vremea sa am încrestat și noi știrea despre strălucita conferință ținută în prima Duminică din Aprilie c. la Institutul Pontif. Oriental din Roma de Em. Sa Card. E.

fost mare ortodox. S'a apucat apoi să unească neamul întreg cu Roma. S'a ridicat iarăși cu toată înverșunarea împotriva Romei. Acuma vrea o nouă religie, pur și autentic națională. Suntem curioși unde va sfârși. Săcotind viteza metamorfozelor, e cu neputință să se oprească din avântul ce și-a luat.

Suntem curioși ce față va face oficialitatea ortodoxă la invitarea aceasta a dlui Ghibu. Va trebui să ia o atitudine, fiindcă D. Ghibu are strânse legături cu cercurile conducătoare. Așteptăm.

Tisserant, tratând tema: „*România și Românii Uniți*”. Cuvântarea e un omagiu adus vitalității romane a poporului nostru; o scurtă, dar cuprinzătoare istorie a tragediei religioase române; o binemeritată elogiare a operei săvârșită de mica Romă dela îmbinarea Târnavelor; o ochire limpede asupra situației actuale din Biserică Română Unită și o privire pătrunzătoare în cele ale viitorului.

Incheierea Purpuratului Roman e aceasta: Românii uniți au făcut mult și până acum. Dar în viitor trebuie să facă și mai mult. Și înainte de toate caută să fie sanată *punctul slab* (cuvântul e al Em. Sale E. Tisserant) al acestei Biserici: lipsa ordinelor călugărești, care lipsă „se simte cu atât mai mult, cu cât clerul în această țară e însurat”. — Un adevăr acesta, pe care trebuie să fie orb cineva în Biserică noastră ca să nu-l vadă. Avem însă mângăierea de a putea constata că în direcția aceasta progresăm în chip simțit. Basillani, asumpționiști, jezuiți și franciscani (acestea trei ordine din urmă la noi fiind și ele de rit răsăritean bizantin) își au temelile solide pe cari pot clădi cu încredere. Iar Congregația de Surori din Blaj e deadreptul înfloritoare.

Alte probleme prezintate de Em. Sa E. Tisserant ca fiind de arzătoare actualitate în vederea unui viitor vrednic de Biserică noastră: *alte școli* ca cele de acum și *alte clădiri bisericicești* în foarte multe locuri, cele de acum fiind mai puțin decât modeste. Apoi: *Acțiune Catolică mai intensă și o grijă deosebită de studenții universitari*, cari „toate vor fi dacă clerul, reținându-se scrupulos de orice acțiune politică, cu o conștiință tot mai vie a răspunderilor sale, se va dedica cu totul muncii apostolice”.

Așa Purpuratul Roman, după ce ne-a cercetat la noi acasă și după ce a văzut care-i situația actuală și cari ne sunt, ori mai bine zis, care ar trebui să ne fie perspectivele de viitor. — Așa s'a susținut în permanență și în coloanele noastre, chiar și cu riscul de a pierde simpatii la cari, altfel, am fi ținut. Cât s'a stăruit pe paginile acestei gazete, de ex., pentru învățământul creștin dela școala primară până la universitate; cât ne-a stat la inimă unificarea învățământului teologic și facultatea noastră de teologie; cât s'a scris despre spiritul nou și viu pe care-l vrem în Agru și cu ce căldură s'a pledat pentru un cămin al studenților noștri la București! Cătu-i pentru reînvierea vechii călugărești fie în chinovii, fie în cadre mirenești (ordine terțiare) nu credem să fie stăruit cineva atâta ca cel dela acest organ de publicitate.

Faptul că o personalitate bisericescă de

greutatea actualului secretar al Congregației pentru Răsăritul Creștin vede lucrurile ce ne preocupă pe noi exact așa cum le-am văzut și le vedem și noi (chiar și în intransigența rituală bizantină avem bucuria de a ne ști de cel mai desăvârșit acord) ne este un indemn mai mult de a activa și pe mai departe, cu și mai multă râvnă, în sensul orientărilor noastre de până acum, acoperite și întărite și de cuvântul atât de apăsător în cumpănă al Em. Sale Card. Tisserant. — Luptă bună am vrut și vrem să luptăm. Și în această luptă adevărul singur va ieși birurlor.

Scade natalitatea. Ultimul „Buletin demografic al Românilor”, (Martie 1938) arată mișcarea populației în Noembrie 1937. Serie nefârșită de cifre reci și seci, care sunt totuși mult grăitoare. Și profund îngrijorătoare. Nu atât prin rezultatele rele ale acestei luni. Ci prin constanta repetare a aceluiași fenomen, pe care directorul Institutului demografic, d. Dr. Sabin Manuilă, îl rezumă în termenii următori:

„Natalitatea este în continuă scădere, mai ales la sate. *Mortalitatea* este foarte ridicată, atât la sate cât mai ales la orașe. Deasemenea este urcată *mortalitatea infantilă*, care are chiar tendință de creștere, ca și proporția născuților morți. Toate acestea duc în mod inevitabil la scăderea *excedentului naturii*. — Iată și câteva cifre care justifică aceste constatări prea puțin îmbucurătoare. S'au înregistrat, în Noembrie 1937, în întreaga țară 44.668 născuți-vii, față de 45.204 în aceeași lună 1937; adică 27.5 la mla de locuitori față de 28.5 din 1936. În același timp decese au fost 30.062 față de 27.981; la mla de locuitori 18.7 față de 17.7. Excedentul natural a rămas abia 8.8 la mla față de 10.8 în 1936. *Numărul căsătorilor* a scăzut în Noembrie 1937 la 53.622 (sau 33.4 la mla) dela 55.602 (adecă 35.1 la mla). A crescut, în schimb, *numărul divorțurilor* dela 810 cât fusese în Noembrie 1936 la 1018 în aceeași lună 1937. — Singura provincie în care natalitatea a trecut de 30‰ este Moldova; din nefericire însă, și mortalitatea s'a ținut, acolo,

la un nivel foarte ridicat. — Situația cea mai tristă este mereu cea din Banat. Județul Caraș, de ex. este, permanent, cel mai deficitar din întreaga țară, sub raport demografic. Având nașteri abia 18.4‰, iar mortalitate de 20.3‰ el arată un deficit de populație de 1.9‰.

Fenomenul, repetăm, este îngrijorător prin constanța lui. Chiar de aceea, începe a fi o adevărată problemă existențială. Nu ajunge exaltarea la infinit și, atât de des, exploatarea naționalismului de paradă. Pentru a putea fi naționaliști mari și grozavi, mai întâi trebuie să fim Mulți sănătoși.

Servește oare interesele românești?

— Un răspuns —

Cea mai potrivită atitudine față de articolul „Cuibării neopapistășești în Pecica” din organul oficial al ortodoxiei arădane „Biserica și școala”, No. 15, ar fi să nu răspundem. O serie de neadevăruri brodate pe aceeași tram-bulină ortodoxă a naționalismului și intereselor românești pe care numai ortodoxia pravoslavnică le servește, scrise cu reacredință, și cu intenția vădită de a ridica contra bisericii noastre — fiindcă probabil preoții nu mai au șanse de reușită — pe pecicanii ortodocși, cu care trăim în pace, nu merită un răspuns. Oamenii cinstiți și de bună credință, ortodocși și uniți, cunosc pricina eșirilor atât de mult ortodoxe și atât de puțin creștine, ca aceea de „criminali” cu care autorul articolului amintit gratifică pe uniții din Pecica.

Noi am avut și avem credincioșii noștri, în Pecica. Nimeni nu ne poate opri și nimeni nu trebuie să se supere dacă ne îngrijim de organizarea lor. Și cine e de vină, dacă la capela noastră, deschisă pentru uniți, vin și ortodocși români și ortodocși sârbi și unguri romano-catolici, și dacă aceștia — unii dintre ei — ne simpatizează și își manifestează dorința de a intra în rândurile noastre? Vina o poartă adevărul pe care noi îl propovăduim și darul lui Dumnezeu care încălzește inimile. Și fiindcă ortodoxiei, se vede, îi lipsește adevărul și pu-

tearea de viață și nu poate da poporului forme rituale teatralizate, umple golul zându-se mereu în dosul intereselor naționale românești, pe care pretinde că singură le poate servi și le garantează. Chiar aici la granița ortodoxia română a stăruit și a reușit, prin bunăvoința autorităților administrative, să aducă o *sporire considerabilă a sufletelor bisericăștești*, în detrimentul bisericii unite. Și nu se uite că cei trecuți dela uniți erau numai cari în aceste părți — în Nădlac, Semlac, — sunt românizați de biserica unită. Oare ortodoxia, lucrând așa cum lucrează, servește interesele românești la graniță? Și suntem noi, ca ortodoxia — cel puțin cea arădană — toți ungurii din Pecica și Rovine s'ar comula secta ortodoxă (o numim din adins așa; Biserica catolică cu cele peste 400 milioane de suflete e numită în acel organ sectă, și fi ortodoxia?), i ar prefera pe aceștia la graniță de vest și ar fi mai buni români decât unii?

Fiindcă nu sârbi, nici bulgarii și nici ungurii nu sunt un pericol pentru ortodoxie (de pielea ei o doare mai mult, nu de statului, fiți siguri!), ci adevărul, adevărul care biserica unită îl propovăduiește și care are ecou adânc în sufletul poporului. Ortodoxia știe acest lucru. Și asta o doare. Și fiindcă este frică și rezistență duhovnicească nu poate opune, recurge la calomni, la injurii, la amenințări. Și când și acestea își pierd puterea, autoritățile administrative o mai pot salva. Concret, la Pecica. Aici primăria a fost așa drăguță încât a trimis din casă în casă guvernanții comunei la toți uniții, ca aceștia „cât mai repede să se deie la ortodocși”; iar preoții indemnati: „luați pe popa unit de plept și scurteți-l afară din sat; că noi l-am putea scoate numai nu vrem”. Și primăria a făcut, și de se dă ocazie face și azi, treceri dela noi ortodocși sau ori unde fără nici o greutate schimb, dela ortodocși la uniți nu permite primăria și nu face nici o trecere. „Avem un secret” (Aici ar avea poate ceva de zis dl. prefect al jud. Arad). Și mai auziți naționaliști ortodox la Pecica: nici sârbilor nu le este permis să treacă la uniți, nici celor cari, tre-

□□ Foiața „Unirii” □□

Sfântul Andreiu Bobola

de P. Ioan Lazar S. I.

Familia în sânul căreia se născu Andreiu, se distingea de peste cinci veacuri prin noblețea originii, prin marile averi și prin credința catolică aproape ereditară. Andreiu veni pe această lume în 1591, într'un domeniu al familiei, din apropierea orașului Sandomierz. El avea să aducă Poloniei, patriei lui, mai multă glorie prin sfințenia și martiriul său, decât mulți dintre înaintașii lui prin isprăvuri de războiu.

În familie domnea o atmosferă de adevărată evlavie creștină, o tradiție de nobil cavalierism. De aceea, grija de căpetenie a părinților era să-și crească odrasla în acest aer curat și cald, ferindu-o de vântul erezilor ce tocmai acum bătea cu furie dinspre Rusia.

Adolescentul. Abia ajuns la vârsta de școală, îl dădură în grija Părinților Iezuiți, cari deschiseseră nu demult colegiul nobililor din Sandomierz. Aci micul Andreiu se desvolta sub ochii părintești ai profesorilor ca și crinul candid sub razele binefăcătoare ale soarelui. Inima lui nevinovată își însuși virtuțile creștinești iar mintea un bun bagaj de cunoștințe. În registrul școlii e menționat cu laudă; semn al bune purtări și a diligenței. Un coleg de al său, mai târziu călugăr și prior benedictin în Pinsk,

mărturisii că, fiind colegi de școală și buni prieteni, își povesteau reciproc planurile de viitor: unul avea de gând să intre în Ordinul Sfântului Ignațiu, altul în cel al Sfântului Benedict.

Mai spunea, că Andreiu era un băiat foarte plin și zelos, cu o purtare ce servia tuturor de pildă.

La vârsta de 19 ani termină ciclul de studii liceale. Acum problema unei cariere era de tot actuală. Se găsea și el la răspântia prin care trec toți tinerii de teapa lui. Fericit cel ce cumpănește bine acest moment hotărâtor. E o clipă aceasta, în care omul nu-și e deajuns el singur. Simte nevoia unui ajutor. Acesta nu-l poate veni decât pe sus, dela Dumnezeu, care printr'o șoaptă a darului îi arată calea. Iată chemarea!

Cum Andreiu se întreținea des în rugăciune cu Dumnezeu, iar pornirile simțurilor nu-l turburaseră mintea căci le înfrâna pe toate, era firesc să audă îndată sfânta șoaptă, care i-o insuflă Cel de sus. Cu aceasta, hotărârea fu luată: pe urmele lui Hristos! Ceru deci să fie primit în ordinul călugăresc numit *Societatea lui Isus*. Faptul însuși că Păr. Provincial Boksa îl admite fără nici o greutate e grăitor, date fiind multele exigențe ce le are Societatea față de cei ce vor să se înroleze sub steagul ei.

Invățământul. Bobola intră în noviciat chiar în sărbătoarea Sfântului Ignațiu, la 31 Iuliu 1611. Noviciatul era în Vilna și număra 40 de novici, dintre care 30 scholastici, 10 frați aju-

tători. În primele 10 zile Andreiu fu tratat oaspe, într'un loc separat de ceilalți novici; i-s'au explicat Regulile și datinile comunității. Tot aci a făcut exercițiile spirituale de trei săptămâni. Apoi, în 10 August, zi închinată Sfântului Iuliu Laurențiu, îl primiră între ceilalți, îmbrăcându-l în haina Ordinului. Ziua aceasta era o sărbătoare dintre cele mai plăcute, atât pentru proaspătii novici, cât și pentru ceilalți.

Noviciatul nu e numai o probă, cum crede de obicei, nici numai o școală de exerciții, cum de fapt e; noviciatul e simpla viață de școală, e o pepinieră în care tânărului binecunoscut și promițător i-se inoculează caracterul de soldat neînfricat alui Hristos. Nu e nimic probele, fiecare și-o găsește pe el însuși. Tânărul trecut prin ele, cu mulțimea suferințelor și a lui proprie, e socotit apt și admis la voturile simple, dar veșnice.

Andreiu a trecut cu succes peste această probă, nu întâmpinând greutăți, și buia doar să-și lase să se desvolte în virtuțile ce-l înfrumusețeau deja sufletul curat și să se deprindă cu disciplina Ordinului. După împlinirea acestor doi ani deci, ca prinoc cu bună mireasmă și plăcut înaintea Maiestății divine, se consacră Domnului prin cele trei voturi, renunțând astfel la tot ce avea sau ar fi putut să aibă, prin votul perpetuității; renunță la plăcerile truștești, prin votul sfintei curății; abdice de voința și libertate proprie, legându-se cu votul ascultării. Legat de Ordin cu această întreprindere

dela noi în necunoștință de cauză, vreau să revină; și nici maghiarilor. Asta e acțiunea românească a ortodoxiei. Și-au făcut în schimb datoria de pravoslavnic așa: la cele 140 suflete sârbi au alăturat, preoții ortodocși nu cel sârb, de bună voie sau de nevoie încă 42 suflete dela uniți, atunci când aveam deja capela pentru credincioșii noștri. Probabil pentru a proslăvi în acest fel memoria sârbului Pero Seghedinaș. Strașnic românism!

Spre mai mare bucuria lor le anunțăm, că cei trecuți atunci, așa cum au fost trecuți, și cari înșiși nu știu cât vor trebui să se sbată până vor putea reveni, sunt azi ferveți cercetători ai capelei noastre și chiar sârbi autentici — te pomenești că și asta va periclita interesele românești — alături de români ortodocși, lasă pe preotul lor în biserică și vin la capela unită. N'a prins minciuna — v'ați înșelat când ați lansat-o — că facem slujbă ungurească, nici între români când ați lansat-o — că facem slujbă ungurească, nici între românii ortodocși, cari vin să se convingă de ungurismul nostru și rămân aici.

Fondurile de cari vorbesc mereu bisericaniile ortodocși, e dureros, prea dureros că nu le avem. Că dacă le-am avea, altcum ar fi. Mai ales în Pecica. Cel ce semnează aceste rânduri trăește așa de sărăcăcios, cu familia, încât și acest lucru au căutat să-l exploateze frații. Asta nu e lăfăire în „grăunțe“.

Iar pe cei câțiva intelectuali, cari se află în Pecica și sunt funcționari — i-au adus aici numai întâmplarea și meritele lor și nu interesele uniute. Căci nu avem cine să ni-le servească. Oare tot numai meritele și întâmplarea a împânzit satele unite ale Ardealului, și mai ales acuma ale Maramureșului, cu funcționari ortodocși și străini de acele ținuturi? Și oare fără nici o intenție la adresa bisericii unite? Câtă perfidie! Românii uniți din Pecica sunt „criminali puși în slujbă străină“. Iată, ca să nu avem numai noi criminali de aceștia, unul din ei a trecut în rândurile d-voastre: pretorul Eugen Imbuzeanu, spre cinstea lui și bucuria d-voastre.

Cât privește pe Părintele Rusu, pe care

tură a voturilor, devine „scholasticus approbatus“ și ca atare e trimis în filozofie. Aici, sub conducerea înțeleaptă a profesorilor, se inițiază în tainele gândirii omenești. Filozofia scolastică cuprinde în ambitul său toate marile probleme ce au chinat mintea oamenilor geniali, dela gânditorii greci încoace. Nu este problemă care să nu-și găsească deslegarea satisfăcătoare în această filozofie. Studiul acestei filozofii e obligator pentru toți clericii Societății lui Isus.

E datină în Societatea lui Isus să se trimită clericii între studiile de filozofie și cele teologice pe 2—3 ani în vre-o școală, unde să-și pună în practică cunoștințele teoretice ce le posed. Nu arareori aci apare îndemânarea și capacitatea fiecăruia.

Astfel fu trimis și Andreiu după cei trei ani de filozofie. Mai întâiu, în liceul din Brunsberg, ca profesor și pedagog. După un an e mutat în Putulsk, într-o altă școală, unde erau crescuți fiil nobilimel polone pe atunci.

După acești doi ani de experiență practică, e trimis la teologie. Avea acum 27 ani. Studiile îi merg bine, examenele anuale sunt bune. În anul al IV-lea avu marea bucurie să fie consacrat preot. Sfințirea i-o dădu Episcopul Wolowicz din Vilna, tocmai în ziua de 12 Martie 1622, când în Roma fură canonizați Ignățiu de Loyola și Francisc Xaveriu, primul fondatorul Societății lui Isus, al doilea, apostolul Indiilor și Japoniei.

Trei luni mai târziu, trebui să se supună

se înțelege că nu puteși decât să-l acoperiți cu inzulte și să vă vărsați asupra lui tot veninul, — memoria lui va trăi, peste socotelile culva, ca a unui ctitor al bisericii lui Hristos în Pecica.

Ortodocșii cari acoper cu inzulte biserica unită și pe arhierii ei și prezintă Sf. Unire ca un pericol pentru interesele românești, n'au un singur cuvânt la adresa puternicelor comunități baptiste de aici de pe graniță, cari lucrează cu fonduri străine și pentru interese străine de neam, și cari prin secretarul general al Asociației mondiale baptiste au primit asigurări din partea P. S. Sale Colan, ministrul cultelor, de deplină libertate și largă înțelegere.

Noi constatăm un lucru: adevărul, pe care noi îl propovăduim, îi neliniștește și-i doare!

Pr. Valeriu Copreanu

Salarizarea preoților din munți.

Problema e cunoscută. Și dureroasă. În munți pastorația e deosebit de grea. În schimb, viața preotului e o continuă și neliniștită mizerie. Pe deasupra și o inechitate, față de preoții „dela țară“. În munți, adică, nu există sesiuni parohiale. Credincioșii nu pot ajuta la îndreptarea situației, ei înșiși trăind în lipsuri continue.

În vremea din urmă s'a născut ideea de a li-se da sesiuni parohiale din păduri. Un recent memoriu a unui grup de preoți din munți, înaintat Ministerului cultelor, arată că acest gând nu e norocos. Prevaricațiile multe, care sunt pe acolo o adevărată lege a pământului, i-ar pune pe preoți în conflicte grave cu credincioșii. Nu este altă deslegare bună a problemei decât *un adaus la salar* pentru toți preoții fără ecleezie, echivalând cu venitul net alor 32 jugăre pământ arător cl. I.

Este justă și echitabilă această dorință a preoților din munți. Să sperăm că ea va găsi deplină înțelegere la On. guvern, care e prezidat de însuși S. Sa Patriarhul și are la conducerea departamentului Cultelor, în persoana P. S. N. Colan, un lerarh în a cărui eparhie sunt multe parohii de munte, fără sesiune parohială.

la examenul „ad gradum“. Acest examen face mai multe victime ca cel de bacalaureat din România. Se presupun cunoștințele din toată filozofia și teologia. Examinatorii sunt foarte exigenți și scrupuloși, materia vastă, timpul două ore, la oral. Bobola nu corespunse tuturor exigențelor. Cu aceasta i-se închide calea spre catedră și rangul de „Profes“. Nu va fi profesor, dar nimic nu-l împiedecă să fie apostol. Carieră cel puțin tot așa de glorioasă, cea de profesor.

Anul următor, lată-l în Nieswicz, la probația a treia. Aceasta e un al treilea an de noviciat, pe care, conform Constituțiilor Societății, trebuie să-l urmeze toți preoții după terminarea studiilor. În această probație se reaprinde iarăși dragostea față de Domnul și zelul de mântuire a sufletelor, care au tânjit, poate, în decursul anilor de studiu. Instructorul probației era Păr. Frisius, un prusian „strict cu sine însuși și foarte exigent față de preoții încredințați grijii lui“.

Andreiu se silește să înlăture și cea mai mică imperfecțiune ce poate fi mai umbrea sufletul. Nu e tocmai ușoară această întreprindere, mai ales pentru un caracter lute, impulsiv, aprins și cam violent, cum era Bobola. Dar lui nu-i lipsia curajul și tăria. Și printr-o silință dărză și continuă reuși. Era om de inițiativă și inteligent. Avea o sfântă scârbă față de viața tihnită și liniștită. Nu făcea parte din marele vulg mediocru, ci din elită, din tagma acelor ce sunt născuți spre lucruri mari.

(Va urma)

Bucuria... deșteptilor. S'au schimbat domni în Austria și s'au găsit tocmai în România deștepti cari să se bucure de acest triumf hoțesc al hitlerismului. Și n'au avut românii-naști nici măcar pudoarea ori prudența de a-și ascunde fericirea. Au trimbișat-o la toate răspântiile, cu toate sursele și cu toate resursele cerebrale și vocale de care dispuneau. Trebuia doar să afle toată lumea grozava ispravă: ultimul bastion al catolicismului s'a prăbușit — pentru unii; încă o cetățule a lui Israel a fost dărîmată — pentru alții!

La toate s'au gândit filozofii noștri: la catolicism, la jidovi, la nazism. N'au uitat decât un mic amănunt: România și interesele românismului. Noroc că acum, după apocaliptica însuflețire din Austria și după infundarea în pușcării a multor zeci de mii de patrioți austriaci, se îngrijesc ei, fruntașii naziști, să deschidă ochii ucenicilor români. Cu repezițiune neașteptată curg din noul Reich vorbe și fapte cari dau de gândit lumii întregi, fiind totatătea atentate la pacea europeană. Nesăturata lăcomie a nemților, cărora Hitler le-a luat untul de pe pâine ca să facă din el tunuri, își dă acum drumul cu aroganță provocătoare. Într'un discurs ținut de curând la Viena, însuși dr-ul Frunck, ministrul economiei Reichului, a ținut să anunțe o intensificare a schimburilor cu țările vecine Austriei, Anschlussul constituind doar o etapă în realizarea faimosului *Drang nach Osten* care, se știe, este cristalizarea politicii permanente a Germaniei. — În toată lumea au stârnit justă indignare pretențiile, exagerate până la absurd, cu care a pășit față de statul cehoslovac d. Heinlein, în numele partidului german din Cehoslovacia. Ele sunt în strânsă legătură cu declarațiile Führerului care anunșase că puternicul Reich își revendică dreptul de a se interesa de soarta fiecărui neamț de pe pământ, oriunde s'ar afla el. De altfel în însași lozinca, în numele căreia s'a anexat Austria: „Ein Volk ein Reich, ein Führer“, este cuprins comandamentul politicii naziste de a aduna în corpul imperiului pe toți blonzi cu ochi albaștri și sânge nobil nazist, din toată Europa. Ceeace înseamnă: anunșarea unei noi serii de anexări, cu și fără plebiscit. Propaganda în acest sens a și început. În ultimul număr al revistei „Magyar Szemle“ din Budapesta, fostul ministru Gustav Grätz — citim în „Observator“ — arată pericolul acestei propagande în Ungaria, amenințată să i-se ia teritoriile importante de dincolo de Dunăre în favorul Germaniei. — De altfel, în însuși *programul partidului național-socialist german*, Feder Gottfried și Alfred Rosenberg scriu cât se poate de limpede: „Toți acela, cari aparțin sângelui german, fie că trăiesc sub stăpânirea daneză, polonă, cehă, italiană sau franceză, trebuie să se unească cu marele Reich al poporului german... Nu vom renunța la nici un german, fie sudet, fie alsacian, fie austriac, ori din statele succesorale, cari au fost cândva sub stăpânire austriacă“.

Sunt totuși Români cari aplaudă pe Hitler și să bucure de Anschluss, fiindcă prin el s'a dat o lovitură catolicismului ori evreilor. Samână acești deștepti cu omul care — vorba d-lui Iorga, se pare — pentru a scăpa de musca de pe frunte, își dă cu toporul în cap!

Ospiciul preoțesc dela Blaj a fost închis. Intemeiat acum zece ani, s'a constatat că, departe de a folosi, e în dauna fondului „Azilul Preoțesc“. De aceea, în urma dezbaterilor din ședința consistorială ținută la 2 Aprilie c., a fost desființat. Ceeace, cu Nr. 2796—1938 cons. a și fost comunicat Rectoratului Seminarului Teologic din Blaj. Asta fiindcă, precum se știe, ospiciul din chestie, era instalat în clădirea Seminarului Teologic.

Știri mărunte

Danie marinimoasă. Familia gazetarilor români din Ardeal și Banat are o bucurie mare: un robotaj al breslei gazetărești, d. Dr. Ghiță Stoica, a dăruit Sindicatului Presei Române din Ardeal moșia sa de 84 jugăre arător, casa și clădirile economice din Luna-de-Jos, în valoare de 1 milion și 240.000 Lei. Pentru aceasta donatorul (acum în vârstă de 60 ani) așteaptă atâta: Sindicatul să-l înmormânteze, cât se poate de simplu, în cavoul familiar din Sibiu, gata să-i primească oricând osemintele. — Gestul d. Dr. Ghiță Stoica grăiește de sine.

Primeniri sufletești. În Săptămâna Patimilor din acest an credincioșii noștri din Craiova au avut parte de sfinte misiuni populare pe cari le-a ținut p. Dr. Dumitru Neda, ajutat fiind la ascultarea mărturisirilor de p. Dr. Ioan Stanciu, preotul nostru din Cetatea Banilor. — La Târgu-Mureș cu organizarea deprinderilor sufletești (16—21 Aprilie c.) s'a însărcinat Reuniunea Femeilor Române Unite din loc. Apostolia cuvântului a săvârșit-o p. Dr. Ioan Sucu, rectorul internatului Vancean de băieți din Blaj. S'au înregistrat foarte numeroase mărturisiri de intelectuali. — Misiunile dela Ușulchiol (Durostor-Cadrilater) le-a ținut p. Dr. Liviu Chinezu, prof. de religie, Blaj. La ascultarea numeroaselor mărturisiri a fost ajutat de p. Ioan Mihaiu, preotul nostru local.

Manifestări creștine-române la Dej. Organizația Agru-lui local Dej (sub conducerea d. Dr. Valeriu Pop) a aranjat în Pa-resimile acestui an o serie de conferințe cu caracter de propagandă și educație creștină, națională. Au conferențiat p. Dr. Gavril Zagăr (Creștinul în fața vieții); p. Dr. Avram Cosma (Roma Papilor), ambii profesori de teologie în Cluj; p. Dr. Adhemar Merckx, (St. Tereza de Lisieux), asumpționist din Blaj și d. Ion Chinezu (Alex. Lupeanu-Melin), profesor în Cluj. — La toate conferințele a participat mulțime mare de public ales, aparținând amânduror bisericilor române.

Locale. Dumineca viitoare, a Mironositelor, va predica în catedrală p. Dr. Septimiu Todoran, prof. de teologie.

— Sfintele slujbe din Săptămâna Paștilor au fost săsârșite, într'o atmosferă impresionantă, cu I. P. S. p. Dr. Mitropolit în fruntea slujitorilor, atât la serviciul spălării picioarelor cât și la prohodul Domnului. — O vreme excepțional de bună a favorizat și ea procesiunea de încheierea prohodului, în jurul Catedralei și prin piața iluminată.

Școli Normale desființate. După o statistică mai recentă aveam 69 școli normale de băieți și fete și 5500 învățători și învățătoare fără post. Ca să se pună capăt unei situații ce amenința să devină tot mai îngrijorătoare, s'au desființat, printr'un decret regal, cu 1 Iulie a. c. următoarele școli normale de învățători: Abrud, Bălți, Careii Mari, Cetatea Albă, Făgăraș, Ploiești, Roman, R. Vâlcea, Târgoviște, Vaslui, Năsăud (cursul superior). Asemenea s'au desființat și școlile normale de învățătoare din Botoșani, Constanța, Predeal, Șimleul Silvaniei, T. Măgurele și T. Severin. În total: 17 școli normale de băieți și fete.

Săptămână orientală la Florența. Implinirea alor cinci veacuri dela săborul ecumenic din Ferrara-Florența, apusul catolic înțelege să aranjeze strălucite festivități comemorative: Săptămâna orientală din Florența (27 Aprilie—1 Mai) e o verigă într'un lanț și are de scop promovarea ideii unioniste în rândurile mărturisitorilor crezului roman. Savanți de

renume ca E. Sanesi, M. Gordillo, S. Salaville, E. Sismondi ș. a., conferențiază în cadrele acestei »săptămâni« a gândirii, meditației și rugăciunii. Intre timp se fac slujbe după toate riturile răsăritene, iar de încheiere se va face o procesiune euharistică la care-i de prevăzut că vor lua parte zeci și zeci de mii de credincioși. — Noi ce vom face de aniversarea săborului florentin la care au fost reprezentați și Românii cu atâta înțelegere și demnitate?

† **Lazar Caba**, preot pensionar, fost topop onorar, în Șoimuș și Cioara (eparhia Maramureșului) a trecut la cele veșnice în 22 Aprilie c., la vârstă de 92 de ani, după 58 de ani de zile în slujba altarului. — Odihnească în pace!

Telefonul „Unirii“

B. Lugoș. Acum odată regretăm că nu avem nici un fel de legături cu organizatorii congresului euharistic care se va ține la Budapesta. Am vrea, adică, să le transmitem o sugestie și o rugare. Am ruga să fie decorat, ori în alt chip recompensat, de către comitetul serbărilor simpaticul dom' Matei dela Cluj, pentru propaganda neobosită ce face congresului. Număr de număr, »Renașterea« lui se ocupă de marele eveniment, atrăgând mereu atențiunea cetitorilor asupra lui. Ne silește, în felul acesta, și pe noi să-l ținem pe așful actualității. Fiindcă, din nenorocire, celebrul nostru preopinent nu și-a schimbat nici firea, nici capul, nici năravul. Vrând-nevrând deci, trebuie să punem la punct înțeleptele sale năsbătii. Mai mult: atacurile lui împotriva acestor serbări mondiale, cu caracter spiritual, sunt atât de reușite și argumentele sale atât de convingătoare încât, după informațiile ce deținem, ele singure au deștăpat în o seamă de cititori ai »Renașterii« gustul de a participa la congres. »Trebuie să fie serbări extraordinare — își zic ei — dacă dom' Matei se tulbură în așa măsură! — Record, nu glumă. Merită un premiu! Unul cât de modest. Știți, dom' Matei este deosebit de smerit.

P. Reghin. Am citit și noi, în gazete, informația pricinăse. Se spunea, anume, că ministerul cultelor a intervenit la ministerul justiției pentru punerea în concordanță a legii actelor de stare civilă cu dispozițiile art. 20 din noua constituție, și încă în sensul ca pe viitor căsătoria religioasă să premergeă celei civile. N'am luat, atunci, notă de această informație, fiindcă ni-s'a părut eronată. Art. 20 din Constituție prevede, adică, exact contrarul și era cu neputință ca acest text să fie modificat — oricât am dori noi acest lucru — printr'o decizie ministerială. Prevederea noastră s'a dovedit întemeiată. Ministerul cultelor a dat un comunicat, prin care rectifică informația gazetelor. Nu e exact că s'ar fi cerut ca pe viitor căsătoria religioasă să premergeă actelor stării civile. Ci atâta: să se facă formele legale pentru a se aplica noua normă constituțională care prevede obligativitatea și a căsătoriei religioase (după cea civilă). — De sigur, din punct de vedere religios, nu e tocmai soluția ideală. Totuși un progres față de trecut. Nici o căsătorie ne mai fiind valabilă, în viitor, dacă nu se încheie și în fața bisericii, se pune o însemnată frână divorțurilor. Căci nimeni nu se va mai putea cununa a doua oară dacă prima căsătorie e valabilă încă după canoanele Bisericii. În chip indirect, prin urmare, ne apropiem de învățătura evanghelică a indisolubilității căsătoriei. Evident, în măsura în care și Biserica ține să afirme această poruncă a firii și a evangheliei. Rămâne deci ca Biserica să fie severă în această chestiune și să stea strâns pe lângă dogma creștină și plaga divorțurilor va dispăre. Nu ne gândim, firește, la Biserica noastră catolică, a cărei atitudine intrinsecă e în deosebire cunoscută. Ci așteptăm, cu viu interes și cu mari speranțe, o asemenea fermitate și dela celelalte culte creștine, și în chip deosebit dela Biserica ortodoxă. Ea are, ca dominantă, prima parte în marea răspundere pentru restaurarea familiei creștine și pentru îndreptarea relaxatelor moravuri familiare, care primejduesc serios viitorul neamului.

INTELECTUALI!!

117.747 publicații străine

2.253 publicații românești

cuprind adesea studii și informațiuni privind domeniul Dvs. de activitate. — Dar cine poate urmări, tăia și clasa 120.000 de publicații, punându-vă zilnic pe masa de lucru cea mai prețioasă și complectă sursă de informații asupra problemelor care formează preocuparea Dvs.? 102 agenții din lumea întreagă prin intermediul agenției

„SERVICIUL GAZETELOR“

București — Str. Sf. Constantin No. 24 — telefon 3-16-15

Prospecte, oferte și probe gratis la cerere.

2-3

Banca Populară „Axente Severu“

invită pe asociați la

adunarea generală

care se va ține la *Joi, 12 Mai 1938*, orele 16, localul băncii din Blaj (Piața In. Micu) cu a dinea de zi reglementară.

Dacă la această dată nu se va întruni numărul de membri statutar, adunarea se va ține la *Vineri 13 Mai 1938*, la aceeași oră, în același local și cu aceeași ordine de zi, indiferent de numărul participanților.

Blaj, la 27 Aprilie 1937.

Consiliul de adm.

Oficiul parohial român unit — Ghelintza

Publicație de licitație

Curatorul Parohiei Române-Unite de Ghelintza jud. Treiscaune, va ține în ziua de *8 Mai 1938, ora 14*, în biroul parohial, licitație publică, cu oferte închise, pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construcție a bisericii, în valoare de 900.000 Lei (Nouă sute mii lei). Garanția de 6% se va depune în numerar ori efecte garantate de Stat. Termenul de executare se va spune în ziua licitației. Planul devizul, analiza și condițiunile de licitație pot vedea zilnic în biroul parohial. În caz de nereușită, a doua licitație se va ține în ziua de *15 Mai a. c.*, în locul și la ora indicată.

Ghelintza, la 26 Aprilie 1938.

Flaviu E. Călugăr Kerekes S. loșiu
adm. par. prim-curator

Corpul Portărilor Trib. Tr. Mică

No 202—1938

Publicație de licitație

Subsemnatul portărilor prin această publică că în baza deciziei No. G. 3861—1938 a judecătorei Blaj în favorul reclamantului Banca Economică S. A. Valea-Lungă, repr. prin avocatul Dr. Ștefan Báthori pentru încasarea creanței de 1382 Lei și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de *7 Mai 1938* orele 16 p. m. la fața localului în Cenade Nr. unde se vor vinde prin licitație publică licențiară 2 vaci „Simenthal“ de câte 8 ani, albe și negre, 1 bute capacitatea 583 litri, bute capacitatea 150 litri, 1 bute capacitatea 100 litri, 1 vișel „Simenthal“ de 5 săptămâni, 1 car pentru vite, 1 parcel de 3 luni „Bazalt“ 30 feldere de porumb, 1 vacă roșie de 6 ani, 2000 cărămizi roșii arsă în valoare de 19.200 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Blaj, la 4 Aprilie 1938.

portărilor INDESCIFRABILE

Aviz

Comandați orice obiecte bisericesti dela cel mai vestit **Magazin de odore bisericesti**: Clopote de orice mărime, cel mai bun material, cu garanție pe mulți ani; Candelabre de bronz; Candelabre argintate, toate fabricație proprie. Odore sfinte, cu prețurile celea mai solide, dela 3200-4000-4500-5000 Lei, un rând complet; Potire; Cădelnițe; Prapori din postav și mătăasă, dela 1200 Lei în sus.

Vasile Hoza

3-? Sibiu, Piața Principele Carol